

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **CH. I.**, zastoupený Mgr. Martinem Blaško, advokátem se sídlem 28. října 108, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce a o kasační stížnosti soudem ustanoveného zástupce žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 2. 2009, č. j. 64 Az 26/2008 - 57,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost soudem ustanoveného zástupce žalobce **se z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost žalobce **se z a m í t á .**
- III.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

Žalobce napadl u Krajského soudu v Ostravě žalobou rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 3. 2008, č. j. OAM-232/VL-07-19-2008, kterým žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. K výzvě soudu, aby doplnil a upřesnil svoje podání žalobce požádal o ustanovení zástupce.

Krajský soud usnesením ze dne 23. 9. 2008, č. j. 64 Az 26/2008 - 38, žalobci ustanovil zástupcem advokátku Mgr. Denisu Belošovičovou. Proti tomuto usnesení podala tato zástupkyně

kasační stížnost. Nejvyšší správní soud tuto kasační stížnost usnesením ze dne 15. 1. 2009, č. j. 5 Azs 104/2008 - 51 odmítl s tím, že důvody, které Mgr. Denisa Belošovičová v kasační stížnosti uvedla, nebylo možné podřadit pod žádný z přípustných důvodů kasační stížnosti uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a jednalo se tudíž o kasační stížnost ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřipustnou. Zároveň Nejvyšší správní soud uvedl, že důvody, které Mgr. Belošovičová uváděla, mohla uplatnit v žádosti o zproštění povinnosti zastupovat žalobce podané u Krajského soudu v Ostravě. Teprve pokud by krajský soud takovéto žádosti nevyhověl a Mgr. Denisu Belošovičovou by usnesením povinnosti zastupovat žalobce nezprostil, mohla by Mgr. Denisa Belošovičová takové rozhodnutí napadnout kasační stížností.

Následně Mgr. Denisa Belošovičová podala dne 6. 2. 2009 žádost o zproštění povinnosti zastupovat žalobce. Této žádosti krajský soud I. výrokem usnesení ze dne 12. 2. 2009, č. j. 64 Az 26/2008 - 57, vyhověl, a žalobci ustanovil II. výrokem tohoto usnesení zástupcem advokáta Mgr. Martina Blaško.

II.

Shrnutí základních argumentů uvedených v kasačních stížnostech

Nově ustanovený zástupce žalobce brojí proti II. výroku usnesení krajského soudu ze dne 12. 2. 2009, č. j. 64 Az 26/2008 - 57, kasační stížností, v níž (na rozdíl od kasační stížnosti předchozí ustanovené zástupkyně) uvádí přípustný důvod spočívající v nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu pro nedostatek důvodů dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť tvrdí, že ho krajský soud ustanovil zástupcem žalobce, aniž krajský soud vyřešil základní problém, tedy komunikační problém ve vztahu právní zástupce - klient, pro nějž zprostil zastoupení Mgr. Belošovičovou, a svůj postup přitom nijak nezduodnil. Zástupce žalobce v této souvislosti uváděl, že obdobně jako Mgr. Belošovičová neovládá ukrajinský jazyk a nedisponuje dostatečnými znalostmi v oblasti mezinárodní ochrany. Mgr. Martin Blaško rovněž žádá o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Proti usnesení krajského soudu brojí rovněž žalobce, přičemž z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že se kasační stížnost omezuje rovněž na II. výrok usnesení krajského soudu. I žalobce poukazuje na údajnou nemožnost komunikace s ustanoveným advokátem, a to vzhledem k tomu, že žalobce neovládá český jazyk a že ustanovený zástupce sídlí v Ostravě, přičemž žalobce je umístěn v pobytovém středisku nedaleko Brna. Žalobce v této souvislosti namítá porušení svých práv vyplývajících z čl. 37 odst. 2 a 4 Listiny základních práv a svobod a porušení § 17 zákona č. 71/1967 Sb., správní řád. Kasační důvody žalobce jsou tedy podřaditelné pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. I žalobce žádá o přiznání odkladného účinku jeho kasační stížnosti.

III. Právní hodnocení věci

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v rozsahu vymezeném v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., tedy přezkoumal pouze napadený výrok II. předmětného usnesení, a to v mezích uplatněných kasačních bodů a dospěl k následujícím závěrům.

III.a) **Kasační stížnost soudem ustanoveného zástupce žalobce**

Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti soudem ustanoveného zástupce žalobce uvažil takto:

Nejvyšší správní soud sice musí přisvědčit zástupci žalobce, že krajský soud nezdůvodnil, proč ustanovil žalobci zástupcem Mgr. Blaško, aniž by zkoumal, zda tento zástupce splňuje předpoklady, jejichž nesplnění považoval za rozhodující pro zproštění zastoupení Mgr. Belošovičové, na druhou stranu je ovšem nutno zdůraznit, že tyto důvody Nejvyšší správní soud za rozhodující pro zákonnost rozhodnutí o ustanovení zástupce bez dalšího nepovažuje.

Dle § 35 odst. 8 s. ř. s. „*navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát*“. Znalost jazyka zastupovaného klienta, v tomto případě žadatele o mezinárodní ochranu, není nezbytnou podmínkou pro ustanovení advokáta zástupcem takového klienta. Takový závěr by vedl k absurdním důsledkům, kdy v případě řady vzácnějších jazyků by nebylo možné v České republice najít jediného advokáta hovořícího tímto jazykem, a tudíž by tento účastník řízení zůstal bez právního zastoupení. Podobné situace nejsou v případě žadatelů o mezinárodní ochranu vzhledem k rozmanitosti zemí, ze kterých žadatelé pocházejí, vůbec nereálné. Ustanovenému zástupci žalobce nic nebrání v tom, aby pro účely porady s klientem využil služeb jím zvoleného tlumočníka a příslušné výdaje (samozřejmě za předpokladu, že jde o výdaje důvodně vynaložené) posléze uplatnil jakožto hotové výdaje ustanoveného advokáta, které společně s jeho odměnou platí stát [viz § 35 odst. 2 a 8 s. ř. s. ve spojení s § 13 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)].

Obdobně lze jistě souhlasit s tím, že pokud je krajskému soudu znám advokát specializovaný na věci mezinárodní ochrany, jehož sídlo je vzhledem k potřebám daného zastoupení vhodně umístěno a jehož ustanovení nebrání ani jiné překážky, pak bude

vhodné ustanovit žalobci ve věci mezinárodní ochrany práv takového zástupce. Nezbytně nutnou podmínkou pro efektivní poskytování právní ochrany však taková specializace či předchozí zkušenosti ustanoveného zástupce v dané oblasti nejsou. Azylové právo není oborem, který by měl být považován obecně za složitější než jiné právní obory, a ustanovenému advokátovi nic nebrání v tom, aby se pro potřeby zastupování seznámil s platnou právní úpravou i relevantní judikaturou správních soudů v této oblasti. Účel ustanovení nelze vnímat tak, že si ustanovený advokát může vybírat, které kauzy „převezme“ a které nikoliv. Pro odmítnutí zastupování musí existovat závažné důvody, mezi něž skutečnost, že advokát se dosud tímto právním oborem ve své praxi nezabýval, bez dalšího nepatří.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost ustanoveného zástupce žalobce důvodnou. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud vydává v tomto řízení konečné rozhodnutí, není třeba samostatně rozhodovat o návrhu Mgr. Martina Blaško na přiznání odkladného účinku jeho kasační stížnosti.

III.b) Kasační stížnost žalobce

Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti žalobce uvažil takto:

Žalobce namítá, že jeho nově ustanovený advokát sídlí ve velké vzdálenosti od jeho současného místa pobytu a že nemluví ukrajinsky. Jak bylo uvedeno již výše, znalost jazyka žalobce není nezbytnou podmínkou, kterou by musel splňovat ustanovený zástupce; tento nedostatek lze překonat s pomocí tlumočníka. Pokud žalobce v souvislosti s námitkou nedostatečné znalosti jazyka žádal o ustanovení tlumočníka pro komunikaci mezi žalobcem a advokátem, je třeba uvést, že povinností soudu je toliko ustanovit tlumočníka pro jednání před soudem (viz čl. 37 odst. 4 Listiny), a nikoliv pro komunikaci mezi žalobcem a advokátem.

Obdobně je nutno posuzovat vzdálenost sídla ustanoveného zástupce od místa pobytu klienta. Opět nic nebrání tomu, aby advokát žalobce navštívil a posléze uplatnil s tím spojené hotové výdaje spočívající v cestovních výdajích (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu) vůči státu. V této souvislosti Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že první porada s klientem je dle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu nezbytnou podmínkou toho, aby ustanovený advokát mohl účtovat odměnu za úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení, a je tedy povinen v takovém případě její uskutečnění soudu doložit. Pokud ustanovený advokát nedostojí požadavkům řádného výkonu svých povinností (viz § 16 a § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii), má žalobce možnost tyto skutečnosti oznámit České advokátní komoře, jež by se měla takovým podnětem zabývat z hlediska možné kárné odpovědnosti daného advokáta.

Kromě toho je třeba konstatovat, že ustanovení advokáta se sídlem v Ostravě lze v daném případě považovat za racionální, neboť k řízení o předmětné žalobě je místně příslušný právě Krajský soud v Ostravě. V dané věci žalobce žádá, aby soud nařídil jednání, advokát se sídlem v Ostravě tedy nebude muset na takové jednání dojíždět, obdobně vyvstane-li v průběhu řízení potřeba, aby ustanovený zástupce nahlédl do spisu. V daném případě tedy měl krajský soud volbu mezi dvěma rovnocennými možnostmi, a to, zda ustanoví žalobci advokáta se sídlem v blízkosti místa pobytu žalobce, nebo v blízkosti sídla soudu, u něhož se řízení vede.

Pokud jde o odkaz žalobce na § 17 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), zdejší soud připomíná, že tento zákon byl s účinností od 1. 1. 2006 nahrazen novým správním řádem (zákonem č. 500/2004 Sb.). Každopádně jak starý správní řád, tak nový správní řád se vztahují či vztahovaly toliko na správní řízení (viz § 1 obou zákonů), a nikoliv na řízení před soudem.

Pokud jde o odkaz žalobce na čl. 37 odst. 2 Listiny, rozsah práva na právní pomoc dle tohoto ustanovení nesahá tak daleko, aby si žalobce mohl diktovat podmínky, které musí ustanovený právní zástupce splňovat. Žalobci byl ustanoven právní zástupce z řad advokátů, a podmínkám čl. 37 odst. 2 Listiny tak bylo učiněno zadost. V této souvislosti zdejší soud zdůrazňuje, že žalobce žádného konkrétního právního zástupce k ustanovení v jeho věci nenavrhoval (*a contrario* rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2005, č. j. 6 Ads 64/2005 - 25, publikovaný pod č. 1372/2007 Sb. NSS, jenž je nyní napaden v rozšířeném senátu Nejvyššího správního soudu).

Lze tedy shrnout, že Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost žalobce důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O návrhu na odkladný účinek kasační stížnosti žalobce platí výše uvedené.

IV.

Rozhodnutí o nákladech řízení

O nákladech řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, příslušelo by mu tedy právo na náhradu nákladů řízení, které mu však nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 24. dubna 2009

JUDr. Ludmila Valentová

č. j. 5 Azs 20/2009 - 87

předsedkyně senátu